

II

(Valmistavat säädökset)

ALUEIDEN KOMITEA

54. TÄYSISTUNTO, 21. JA 22. HUHTIKUUTA 2004

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Komission tiedonanto neuvostolle, Euroopan parlamentille, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle sekä alueiden komitealle Euroopan matkailun kestävyiden suuntaviivat”

(2004/C 121/01)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon komission tiedonannon neuvostolle, Euroopan parlamentille, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle sekä alueiden komitealle aiheesta ”Euroopan matkailun kestävyiden suuntaviivat” (KOM(2003) 716 lopullinen),

ottaa huomioon Euroopan komission 21. marraskuuta 2003 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 265 artiklan ensimmäisen kohdan nojalla tekemän päätöksen pyytää aiheesta alueiden komitean lausunto,

ottaa huomioon puheenjohtajansa 27. tammikuuta 2004 tekemän päätöksen antaa lausunnon valmistelu ”alueellinen yhteenkuuluvuuspolitiikka ” -valiokunnan tehtäväksi,

ottaa huomioon antamansa lausunnon aiheesta ”Yhteistyöhön perustuva toimintatapa Euroopan matkailun tulevaisuutta varten” (CdR 99/2002 fin) ⁽¹⁾,

ottaa huomioon Toscanan alueen ja alueiden komitean COTER-valiokunnan yhteistyössä järjestämän, kestävä matkailua Euroopassa käsitelleen Eurometing 2003 -konferenssin päätelmät,

ottaa huomioon Euroopan aluesuunnittelun ja aluekehityksen suuntaviivat (ESDP) sekä Euroopan aluesuunnittelun ja aluekehityksen suuntaviivoista antamansa lausunnon (CdR 266/98 fin) ⁽²⁾,

ottaa huomioon ”alueellinen yhteenkuuluvuuspolitiikka” -valiokunnan 18. helmikuuta 2004 hyväksymän lausuntoluonnoksen (CdR 397/2003 rev.1), jonka esittelijä on Kanariansaarten aluehallituksen puheenjohtaja Adán Martín Menis (ES-ELDR),

sekä katsoo, että:

1. matkailu on maailman ja EU:n talouden tärkeimpiä ja nopeimmin kasvavia aloja,
2. matkailu voi edistää merkittävästi tavoitteena olevia talouskasvua sekä työllisyyden korkeaa ja vakaata tasoa, kaikkien tarpeet huomioivaa sosiaalista kehitystä sekä tehokasta ympäristönsuojelua ja luonnonvarojen järkevää käyttöä,
3. alan taloudellinen suorituskyky perustuu luonnonvaroihin sekä taloudellisiin, sosiaalisiin ja kulttuurisiin voimavaroihin, jotka eivät kestä Euroopan matkailun rajatonta kasvua,

⁽¹⁾ EUVL C 66, 19.3.2003, s. 14.

⁽²⁾ EYVL C 93, 6.4.1999, s. 36.

4. Johannesburgissa pidetyssä kestävän kehityksen huippukokouksessa hyväksytyssä toimintasuunnitelmassa kehoitetaan kiinnittämään huomiota kestävän matkailun kehittämiseen ja ehdotetaan toimia kestävämmien kulutus- ja tuotantomallien muuttamiseksi,
5. matkailu on maailmanlaajuinen ilmiö, jonka lähtökohdat ovat paikallisia. Kestävään matkailuun liittyy sekä maailmanlaajuisia ratkaisua edellyttäviä että paikallistasolla ratkaistavia ongelmia. Matkailu on luonteeltaan kuitenkin ennen kaikkea paikallinen ja alueellinen elinkeinoelämän ala. Matkailuun liittyviä toimenpiteitä on laadittava ja toteutettava etupäässä paikallistasolla, jotta olemassa olevat erityistarpeet ja -rajoitukset voidaan ottaa huomioon,
6. Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 2 artiklan mukaan yksi unionin tehtävistä on edistää taloudellisen toiminnan kestävää kehitystä. Matkailulla on runsaasti potentiaalia edistää kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamista. Perustamissopimuksen 3 artiklan u kohdassa tarkastellaan matkailuun liittyviä toimenpiteitä osana yhteisön toimia 2 artiklassa esitettyjen tavoitteiden saavuttamiseksi. Kestävässä matkailussa on noudatettava kestävää kehitystä koskevia EU:n yleisiä suuntaviivoja, jotka määrittelevät unionin kestävää kehitystä koskevassa strategiassa,
7. 1990-luvun puolivälistä lähtien matkailun kestävä kehitys on ollut yksi EU:n toimielinten painopistealoista. Marraskuussa 2001 julkaisemassaan tiedonannossa aiheesta "Yhteistyöhön perustuva toimintatapa Euroopan matkailun tulevaisuutta varten" komissio kehotti "edistämään matkailutoimintojen kestävää kehitystä Euroopassa määrittelemällä ja panemalla täytäntöön Agenda 21 -toimintaohjelma",
8. ehdotus sai täyden tuen Euroopan parlamentilta, neuvostolta, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealta sekä alueiden komitealta,

hyväksyi 21.–22. huhtikuuta 2004 pitämässään 54. täysistunnossa (huhtikuun 21. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon.

Alueiden komitea

toteaa, että tämänkaltaiseen asiakirjaan on vaikea tiivistää Euroopan kestävän matkailun painopistealoja ja strategioita. Ne ovat matkailun alueellisen rakenteen tavoin monimutkaisia, ne vaihtelevat tarjolla olevien tuotteiden mukaan, ne ovat kuluttajien esittämien erilaisten vaatimusten tavoin moninaisia ja poikkeavat toisistaan sen mukaan, millaisia hallinnollisia ja liiketoiminnallisia erityispiirteitä matkailukohteiden kehittämisessä suositetaan.

suhtautuu erittäin myönteisesti komission tiedonantoon huolimatta sitä koskevista huomioista tai joistakin tiedonannosta poikkeavista näkemyksistä, sillä kyse on ensimmäisestä merkityksellisestä Euroopan unionin esittämästä kokonaisvaltaisesta kannanotosta, joka koskee kestävään matkailuun liittyviä haasteita.

katsoo, että vaikka kestävästä kehityksestä on muitakin yhtä käyttökelpoisia kannanottoja, kuten Euroopan aluekehityssuunnitelma, tiedonannon keskeisin arvo liittyy siihen, että sen avulla voidaan määritellä tarvittavat toimenpiteet, joihin etenkin alueiden ja matkailukohteiden on ryhdyttävä siirryttäessä kestävä matkailu koskevasta teoriasta käytäntöön.

tähdentää, että komissio avaa alue- ja paikallisviranomaisille uudenlaisia näkökulmia kestävän matkailupolitiikan laatimiseksi siten, että kestävä kehitys liittyy kolme osa-alueita ovat tasapainossa. Lisäksi komissio toteaa, että yhteistoiminta ja hyvä hallinto ovat keskeisiä keinoja, joiden avulla voidaan edistää matkailualaa sekä yhdenmukaistaa olemassa olevia moninaisia käytäntöjä.

on tyytyväinen siihen, että tiedonannossa ehdotetaan myös toimia, joihin voivat ryhtyä unionin kansallaiset ja eurooppalaiset matkailijat, yksityisen sektorin yritykset ja työmarkkina-

osapuolet, kansainväliset organisaatiot, keskus-, alue- ja kunnanhallitukset sekä kansalaisyhteiskunnan muodostamat ryhmät.

1. Kestävään matkailuun liittyvät haasteet ja tavoitteet

Merkittävin haaste: kestävä toiminta ja kasvu

Alueiden komitea

1.1. katsoo, että kestävä matkailuun liittyvät poikkeukselliset ja erityiset haasteet eivät koske ainoastaan tiettyjä maantieteellisiä alueita, kuten Välimeren ja Alppien aluetta, vaan myös muita alueita, kuten saarikohteita, ulkoalueita sekä kehitysmaita.

1.2. pitää myönteisenä sitä, että komissio katsoo niin kutsutun massaturismin hallinnoinnin aiheuttavan erityisiä vaikeuksia, joiden ratkaisu lienee matkailun kestävyysnäkökulmasta suurin panos.

1.3. toteaa, että massaturismi on aiheuttanut vakavia seurauksia monien matkailukohteiden ympäristössä, sosiaalioloissa ja maisemassa. Eurooppalaisesta näkökulmasta tarkasteltuna massaturismin vaikutuksia kestävä kehitykseen on lieventänyt kuitenkin se, että matkailulla on ollut myönteisiä sosiaalisia vaikutuksia sekä matkailijoiden lähtömaiden että matkailukohteiden asukkaihin.

1.4. toteaa, että monet edellä tarkoitetuista matkailukohteista pyrkivät nykyisin olemaan lisäämättä tarjonnan määrällistä kasvua ja panostavat laadulliseen kasvuun mukauttamalla perusrakenteitaan ja tuotteitaan sekä uudistamalla niitä jatkuvasti. Samalla ne rajoittavat kasvua ja laativat uusia, kestävä matkailun mukaisia suunnittelu- ja hallinnointistrategioita.

Alueiden komitea

1.5. katsoo, että uusi pyrkimys kehittää matkailua vastamaan kestävyyskriteereitä kohtaa lukuisia poliittisia, taloudellisia ja lainsäädännöllisiä vaikeuksia, jotka eivät useinkaan kuulu matkailualan toimijoiden toimivaltaan. Kestävyyskriteerien huomioimisen lisäksi pyritään edistämään kestävä matkailukultusta ja -tuotantoa toisin kuin kehitettäessä matkailua välittömien intressien ja lyhyen aikavälin kysynnän pohjalta.

1.6. katsoo niin ikään, että vaikeudet saattavat pahentua sellaisissa kohteissa, joissa matkailu on tärkein tulolähde ja pääasiallinen elinkeino.

1.7. katsoo lisäksi, että vaikeudet saattavat lisääntyä saarilla, vuoristoalueilla sekä herkillä ja kaukaisilla alueilla, joilla eristyneisyys moninkertaistaa toiminnan kestävämmä myyden seuraukset.

1.8. katsoo, että jäsenvaltioiden hallitusten ja Euroopan unionin toimielinten on toimittava mahdollisimman pitkälle yhteistyössä alue- ja paikallisviranomaisten kanssa vastattaessa näin laajamittaiseen haasteeseen. Unionin ja jäsenvaltioiden hallitusten on oltava valmiita aktivoimaan tarkoituksenmukaisimmat lainsäädännölliset, taloudelliset ja poliittiset mekanismit, jotta alue- ja paikallistason tekemät matkailun kestävyteen tähtäävät aloitteet eivät epäonnistu.

1.9. katsoo olevan erityisen tärkeää mukauttaa valtiontukia koskeva yhteisön säännöstö oikealla tavalla siten, että tukien avulla edistetään matkailukohteiden jatkuvaa uudistamista, rajallista ja kestävä kasvua sekä kestävä matkailun kehittämistä alueilla, jotka kärsivät pysyvistä luonnonhaitasta ja maantieteellisestä haitasta ja joilla matkailutoiminta saattaa vaarantaa herkat ja arvokkaat luonnonvarat.

Kestävän kehityksen kolmeen osa-alueeseen perustuva tasapainoinen lähestymistapa

Alueiden komitea

1.10. yhtyy yksiselitteiseen toteamukseen kaikkien osapuolten sekä hallinnon välisen yhteistyön tärkeydestä.

1.11. pitää välttämättömänä, että matkailuviranomaisten toimintaedellytyksiä alue- ja paikallistasolla vahvistetaan siten, että niillä on valmiuksia toimia yhteistyössä muiden hallintoviranomaisten ja elinten kanssa kaikilla tasoilla, saada aikaan niiden kanssa tarpeellista yhteisvaikutusta ja hyödyntää hyvään hallintotapaan liittyviä käytäntöjä haluttujen tavoitteiden saavuttamiseksi.

1.12. pitää lisäksi välttämättömänä, että alue- ja paikallistason hallintoviranomaisille ja alakohtaisille poliitikoille – joilla on kiistaton vaikutus kestävä matkailun muotoutumiseen – luodaan uudenlaisia mahdollisuuksia ja kannustimia, joiden avulla ne voivat myötävaikuttaa toimintaan aina johtamisesta kestävä matkailun mallien suunnitteluun ja hallinnointiin.

1.13. katsoo, että matkailualan on osallistuttava kaikessa monimuotoisuudessaan muiden keskeisten toimijoiden ohella alusta lähtien kestäviä matkailukohteita koskevan uuden matkailupolitiikan laatimiseen.

Kestävät kulutusmallit

1.14. katsoo, että komissio pitää täysin aiheellisesti kausiluonteisuutta ja liikennettä kahtena keskeisenä ongelmana, jotka liittyvät kestävä matkailun mukaisiin kulutusmalleihin.

1.15. katsoo, että kausiluonteisuus on alueellinen ongelma, vaikka siitä kärsivätkin lukuisat Euroopan matkailukohteet ja

-tuotteet, joiden on mitoitettava ja hallittava toimintaansa ottamalla huomioon kyseinen tekijä.

1.16. katsoo, että kaikissa Euroopan unionin tasolla toteutettavissa poliittisissa toimenpiteissä, jotka liittyvät kausiluonteisuuteen, on oltava erittäin varovainen, jotta ne eivät vääristä sellaisten markkinoiden matkailukohteiden ja -tuotteiden markkinointia, joiden kilpailuetuna on muiden kohteiden ja tuotteiden hiljainen kausi.

1.17. ymmärtää, että liikennettä on tarkasteltava hyvin monesta näkökulmasta siten, että huomioon otetaan kulutuksen ja päästöjen tehokkuus, liikenteen aikaansaama vauraus ja muut siitä syntyvät hyödyt aikaisempiin verrattuna sekä kestävä kehityksen tavoitteeseen liittyvät sitoumukset, joita Euroopan matkailukohteet ja alueet tekevät. Tässä yhteydessä tulee ottaa huomioon myös asiakirjat ja allekirjoitetut pöytäkirjat, kuten Alpeje koskevaan yleissopimukseen liitetty pöytäkirja sekä muut aihepiiriin liittyvät asiakirjat.

1.18. ymmärtää kuitenkin, että kulutusta tarkasteltaessa on huomioitava muitakin oleellisia tekijöitä yksipuolisten ja ristiriitaisen päätelmien välttämiseksi.

1.19. katsoo, että kokonaisvaltaisen näkemyksen avulla kestävästä matkailusta voidaan tehdä entistä seikkaperäisempiä analyyseja, joissa huomioidaan matkailuun liittyvät kulutusmallit. Tällöin olisi otettava huomioon seuraavat näkökohdat:

- kestävä kulutuksen edistäminen matkailussa
- kestävä matkailua harrastavien matkailijoiden valintamahdollisuuksien lisääminen
- kestävä matkailua harrastavien matkailijoiden oikeuksien turvaaminen
- matkailu yhteenkuuluvuuden lisääjänä Euroopassa
- matkailu tulojen uudelleenjakajana
- matkailu rauhan edistäjänä.

1.20. ei ole sitä mieltä, että vain harvat matkailijat olisivat kiinnostuneita kestävästä matkailusta. Päinvastoin komitea uskoo, että eurooppalaiset matkailijat ovat pohjimmiltaan kestävä kehitystä kannattavia kansalaisia ja vaativat kestäviä tuotteita, vaikkakin heillä on niistä hyvin erilaisia käsityksiä. Näin ollen matkailukohteiden ja niissä toimivien yritysten haasteena on tarjota kestävä matkailun mukaisia tuotteita. On lisättävä matkailukohteiden valmiuksia kehittää kestävä matkailun mukaisia tuotteita. Matkailukohteiden on edistettävä kestävä matkailuun liittyviä ominaisuuksiaan ja sitoumuksiaan sekä lisättävä kestävä matkailua harrastavien matkailijoiden valintamahdollisuuksia.

1.21. katsoo, että kestävä kehityksen ja kilpailukyvyyn välisiä liittymäkohtia on vaalittava asianmukaisella tavalla. Vaikka kyseiset liittymäkohdat ovatkin olleet tähän asti heikkoja ja ristiriitaisia, niihin sisältyy merkittävä mahdollisuus edistää vuoropuhelua, jossa kestävä kehityksen näkökannat otetaan entistä paremmin huomioon, sekä hankkia uusia liittolaisia ja kumppaneita kyseisen tavoitteen saavuttamiseksi.

Kestävät tuotantomallit

Alueiden komitea

1.22. on tyytyväinen komission käsitteelliseen selkeyteen matkailukohteiden kestävä kehitystä käsittelevässä kohdassa.

1.23. katsoo, että aihe on yksi tiedonannon merkittävimmistä panoksista.

1.24. pitää viittauksia seuraaviin aiheisiin osoituksena toimista ja politiikoista, joilla alueellisia matkailumalleja pyritään muokkaamaan markkinapotentiaalin sekä matkailukohdeiden ja alueiden kestävää matkailua kohtaan osoittaman kiinnostuksen mukaisesti:

- matkailukohde kokonaisvaltaisena matkailutuotteena
- yleiset ja yksityiset intressit yhdistävien toimien merkitys kestävän tuotannon kannalta
- yhdestä toiminta-alasta riippuvaiset hauraat taloudet, joissa ei synny välillisiä vaikutuksia
- yhdenvertaiset mahdollisuudet paikallisille palveluntarjoajille ja tulot, jotka näiden ansiosta palautuvat matkailukohteisiin.

1.25. katsoo, että seuraavien seikkojen osalta alue- ja paikallistason matkailupolitiikka on yhdistettävä muihin alakohtaisiin politiikkoihin ja että niissä on sovellettava hyvää hallintotapaa:

- kulttuuri- ja perinnemaisema
- kulttuuriperintö, infrastruktuuri, vieraanvaraisuus ja varustetaso matkailukohteiden perusvoimavaroina
- järkevä maankäyttö
- paikkakunnan kulttuuri-identiteetti ja paikallisten asukkaiden tarpeet.

1.26. yhtyy huomioon, jonka mukaan luonnon- ja kulttuuri-alueiden vastaanottokykyä on kunnioitettava ja sisällytettävä vastaanottokykyä koskeva analyysi yleisellä tasolla tehtävään suunnitelmaan kestävän matkailun malleista alue- ja paikallistasolla.

1.27. katsoo, että viittaukset vapaa-ajan ja eläkeläisten asuntoihin sekä päivämatkoihin ovat osoitus siitä, kuinka tärkeää ja välttämätöntä on käsitteellistä asianmukaisesti matkailuun liittyviä ilmiöitä sekä tutkia niiden myönteisiä ja kielteisiä vaikutuksia ennen poliittisiin toimenpiteisiin ryhtymistä tai lainsäädännön laatimista.

2. Nykyinen tilanne

Useita aloitteita

Alueiden komitea

2.1. katsoo, että yksi Euroopan aluekehityssuunnitelman mielenkiintoisimmista päätelmistä on eri elinkeinoaloille – kuten matkailualalle – ja toimialakohtaisille viranomaisille suunnattu kehoitus ottaa vastuu aluesuunnittelusta. Kyseessä on yksi merkittävimmistä asiakirjoista, jossa eri toimialoilta – matkailu- ja muilta aloilta – vaaditaan valmiuksia osallistua aluesuunnitteluun ja jossa lisäksi kehoitetaan vahvistamaan uudenlaisen osaamisen ja uusien menettelytapojen hyödyntämiseen liittyviä valmiuksia siten, että lisätään kestävää matkailua harrastavan matkailijan valintamahdollisuuksia, vahvistetaan kestävimpien tuotteiden asemaa ja huolehditaan jatkuvasti siitä, että aluepolitiikat suunnataan yhteisöjen kestävään kehitykseen liittyvien intressien mukaisesti. Intressit ovat kolmenlaisia: taloudellisia, sosiaalisia ja ekologisia.

Hidasta edistymistä

Alueiden komitea

2.2. yhtyy toteamukseen, että kestävässä matkailussa on tapahtunut vain vähäistä edistymistä. Tämä osoittaa, että

käynnissä oleva prosessi on tarpeen suuntaviivojen laatimiseksi, jotta kehityssuunnat voidaan muuttaa kestävästä kehityksestä koskeviksi tavoitteiksi.

2.3. suhtautuu myönteisesti komission vastaukseen, sillä näin suunnataan voimavaroja unionin matkailupolitiikan laatimiseksi alhaalta ylöspäin. Tämä on selkeä viittaus toissijaisuusperiaatteeseen, ja se asettaa matkailukohteet vastuuseen kestävän matkailun kehittämisestä.

2.4. yhtyy komission käsitykseen siitä, että pk-yritykset ja matkailukohteet ovat kestävää matkailua koskevien aloitteiden onnistumisen kannalta keskeisessä asemassa.

3. Haasteiden kohtaaminen: toimintavaihtoehdot

Alueiden komitea

3.1. yhtyy komission näkemykseen kohdistaa toimenpiteet seuraaviin aihealueisiin:

- tehtyjen aloitteiden tehokas täytäntöönpano
- toimet unionin tasolla unionin politiikkojen ja toimenpiteiden vaikutusten optimoimiseksi
- toimet täydentävien toimenpiteiden määrittelemiseksi.

Komitea olisi kuitenkin toivonut kyseisten aiheiden kehittämisestä esitettyä pidemmälle.

4. Kestävä matkailu käytännössä: unionin lähestymistavan suuntaviivat

Tulevan toiminnan perusajatus

Alueiden komitea

4.1. yhtyy komission näkemykseen siitä, että toimintaan on otettava mukaan kaikki asianomaiset osapuolet paikallistasolta globaaliin tasoon.

4.2. ilmaisee huolestuneisuutensa komission esittämästä ajatuksesta käsitellä kestävän matkailuliikenteen kausiluonteisuuteen liittyviä kysymyksiä paikallista ja alueellista tasoa ylemmällä tasolla.

4.3. katsoo, että matkailualan tietynlaiselle kysynnälle suunnattavat julkiset kannustimet saattaisivat vaarantaa tukea ilman jäävien matkailukohteiden liikevoitot – puhumattakaan unionin alueen ulkopuolella sijaitsevista matkailukohteista –, mikä johtaisi markkinoiden vääristymiseen.

4.4. katsoo, että komissio on oikeassa rinnastaessaan tarvittavat, kestävän matkailun toteuttamiseen tähtäävät toimenpiteet, liiketoiminnan sekä sosiaaliset toimet itse laadittuihin tai alakohtaisiin Agenda 21 -toimintaohjelmiin. Toisin sanoen aluepolitiikkojen osalta on kyse siitä, että alue- ja paikallistason matkailupolitiikat laaditaan uudelleen kestävän kehityksen kriteerien mukaisesti. Niitä koskevia perusteita, tavoitteita ja menettelytapoja on keskeisiltä osin edistetty tiedonannossa. Tämä merkitsee erinomaista mahdollisuutta edistää Agenda 21:een liittyviä prosesseja, jotka tällä hetkellä ovat jääneet toisarvoiseen asemaan hallinnossa sekä yritys- ja sosiaalipolitiikassa useilla Euroopan alueilla ja eurooppalaisissa matkailukohdeissa.

4.5. katsoo, että luomalla kestävän matkailun kehittämiseksi paikallisia ja alueellisia toimintapuitteita, jotka puolestaan ovat osa valtio- ja unionitason puitteita, aluehallinnolle avautuu uusia mahdollisuuksia, joita etenkin alue- ja paikallistason matkailuviranomaiset, mutta myös ylipäätään aluehallinto ja -politiikka voivat hyödyntää vahvistaessaan valmiuksiaan haasteiden kohtaamiseksi. Uudet mahdollisuudet liittyvät selkeästi kestävään matkailuun esimerkiksi ympäristön, aluekehityksen, työllisyyden, maatalouden, kulttuurin, kulttuuriperinnön ja koulutuksen näkökulmasta siten, että kyseisillä aloilla on mahdollista löytää uudet, kestävän matkailun mukaiset puitteet toiminnan suunnittelua varten.

4.6. on samaa mieltä siitä, että tiedottaminen on keskeisessä asemassa kestävää matkailua kehitettäessä. Matkailualaa syyttään toiminnan avoimuuden ja tiedottamisen puutteesta. Matkailuteollisuus ja matkailukohteet voivat hyödyntää asianmukaisesti kestävän matkailun strategioita ainoastaan, mikäli niillä on käytettävissään toimintaansa koskevaa keskeistä informaatiota. Merkittävä osa informaatiosta voidaan hankkia ja kerätä ainoastaan matkailukohteissa.

4.7. kehottaa unionin toimielimiä tukemaan sellaisia matkailukohdeverkostoja, joilla on valmiudet tuottaa ja vaihtaa tietoja.

4.8. katsoo, että matkailukohteiden tai niiden muodostamien verkostojen valmiudet eivät riitä tietynlaisen oleellisen matkailutiedon tarjoamiseen. Tässä Euroopan komissiolla voi olla merkittävä rooli, jota alueet ja jäsenvaltiot eivät voi omaksua.

Komission suunnitelmat

Alueiden komitea

4.9. suhtautuu myönteisesti komission toteuttamiin ja etenkin matkailualaa koskeneisiin vaikutusten arviointitoimenpiteisiin ja katsoo, että ne ovat erinomaisia esimerkkejä hyvää hallintotapaa koskevien kriteerien edistämiseksi Euroopan alueilla ja niiden matkailukohteissa.

4.10. kannattaa komission tavoitetta laatia ja panna täytäntöön sisäinen ohjelma yhteisön eri politiikkojen vaikutusten tehostamiseksi.

4.11. katsoo, että kestävän matkailun indikaattoreilla on merkitystä kestävän kehityksen prosessien katalysaattoreina sen sijaan, että ne olisivat pelkkä tavoite kestävän matkailun arvioimiseksi. Siksi on asianmukaista, että sidosryhmät (kuten matkailuala, hallinto ja kansalaisyhteiskunta) osallistuvat indikaattoreiden laadintaan alusta lähtien ja että indikaattorit pysyvät yksinkertaisina ja käyttäjäystävällisinä, niin että jokainen voi ymmärtää ne ja osallistua edelleen niiden kehittämiseen.

4.12. katsoo, että kestävää matkailua edistetään pyrkimällä arvioimaan toiminnan kestävyyttä, sillä toimijat joutuvat näin ponnistelemaan ymmärtääkseen matkailun vaikutukset, etsimään vaihtoehtoja ja kehittämään sosiaalista pääomaa.

4.13. kannattaa kestävää matkailua koskevaa yhteistyösopimusta Maailman matkailujärjestön (World Tourism Organization, WTO) kanssa.

4.14. on tyytyväinen komission aikomukseen perustaa kestävän matkailun ryhmä, joka koostuu kansallisten viranomaisten, alue- ja paikallisviranomaisten, matkailualan

yritysten, työntekijäjärjestöjen sekä kansalaisyhteiskunnan edustajista.

4.15. katsoo, että koska AK on unionin alue- ja paikallisviranomaisia edustava EU:n elin, se on sopivin taho nimeämään yhdessä paikallis- ja aluehallinnon yleiseurooppalaisten järjestöjen kanssa kyseisiä viranomaisia edustavat jäsenet edellä mainittuun ryhmään.

4.16. ehdottaa, että ryhmä valitsee edustajansa maantieteellisten alueryhmittymien mukaisesti ollakseen tehokas ja että sen toiminnan tulisi ilmentää matkailukohteiden tyyppien moninaisuutta kokonaisuudessaan.

4.17. ehdottaa, että Eurostat tukee kestävän matkailun ryhmää luomalla kestävää matkailua kuvaavia indikaattoreita unionin tasolla sekä kehittämällä kyseisiä indikaattoreita alue- ja paikallistasolla. Tämä voi olla merkittävä laadullinen edistysaskel kestävää matkailua kehitettäessä.

4.18. on samaa mieltä komission kanssa siitä, että kausiluonteisuus ja liikenne ovat merkittäviä, kuluttajan kestävää matkailua koskeviin vaihtoehtoihin liittyviä ongelmia, ja että on tarpeen, että "asiantuntijaryhmä" kokoontuu säännöllisesti. Komitea muistuttaa kuitenkin uudelleen siitä, että ryhmän on perustettava toimintansa kokonaisvaltaisiin analyyseihin sekä muihin oleellisiin muuttujiin yksipuolisten ja ristiriitaisten päätelmien välttämiseksi.

4.19. katsoo, että perustettaessa mahdollisia ja etenkin kuluttajille suunnattuja tiedotuskampanjoita on joka tapauksessa toimittava äärimmäisen varovaisesti eri matkailukohteiden ja -tuotteiden välillä syntyvien jännitysten välttämiseksi. Tämän johdosta kampanjoiden on oltava riittävän yleisluonteisia. Lisäksi voi olla tärkeää hyödyntää asianmukaisia välineitä, jotta eri matkailukohteiden alue- ja paikallisviranomaiset omaksuisivat ja ymmärtäisivät komission tiedonannon suuntaviivat ja osallistuisivat aloitteisiin niiden täytäntöönpanemiseksi.

4.20. katsoo toisaalta, että matkailijan on kuitenkin tiedettävä, että hänellä on oikeus tehdä kestävän kehityksen mukaisia kulutus päätöksiä. Matkailijoiden oikeuksien ja velvollisuuksien peruskirja on tässä mielessä hyvä ajatus, sillä se auttaisi matkailualaa ja matkailukohteita sopeuttamaan tuotteitaan kestävän kehityksen mallien mukaisiksi, mitä eurooppalaiset ja Eurooppaan sen ulkopuolelta saapuvat matkailijat edellyttävät.

4.21. pitää komission tavoin merkittävänä yritysten sosiaalisen vastuun aloitteeseen liittyviä mahdollisuuksia kehitettäessä ja sovellettaessa kestävään tuotantoon liittyviä hyviä käytänteitä.

4.22. on tyytyväinen siihen, että komissio suunnittelee toimia matkailukohteita koskevien aloitteiden edistämiseksi seuraavilla aloilla:

- Agenda 21:n soveltaminen laaja-alaisesti Euroopan matkailukohteissa
- vastaanottokyvyn hallintaan liittyvien, paikallisesti sovellettävien tekniikoiden kehittäminen
- matkailukohteiden välinen tiedottaminen ja tietojenvaihto
- alhaalta ylöspäin -lähestymistapa
- hyvien käytänteiden kehittäminen ja levittäminen
- tieto- ja viestintätekniikan hyödyntäminen.

4.23. uskoo, että komissiolla on käytössään tarvittavat välineet, ja toivoo, että se ryhtyy toimenpiteisiin sisällyttääkseen kyseiset tavoitteet nykyisiin yhteisön tukia koskeviin linjauksiin edistämällä esimerkiksi Interreg III -aloitetta, jonka perusteella voitaisiin myöntää rahoitustukea erityisesti matkailukohdeverkostoille, tai muita tarkoituksenmukaisiksi katsomiaan yhteisön tukimuotoja.

4.24. katsoo, että matkailuaiheiset teemakohtaiset kokoukset, joihin osallistuvat paikallis- ja aluehallintoviranomaiset, niitä edustavat järjestöt ja keskeiset toimijat, ovat tärkeitä tiedotettaessa kestävä matkailua koskevista tavoitteista, menettelytavoista ja suuntaviivoihin liittyvästä edistymisestä Euroopassa sekä annettaessa alueille, matkailuteollisuudelle ja kansalaisyhteiskunnan toimijoille asiasta selvityksiä ja määritelmiä.

4.25. katsoo, että komission toteuttamiin toimiin, jotka koskevat yhteistyötä matkailukohteiden valmiuksien vahvistamiseksi, tulisi sisällyttää kilpailukyky, ja niissä olisi otettava huomioon matkailualan laaja-alaisuus ja sitä koskeva aluekehitys. Lähestymistapa olisi näin kolmikantainen ja käsittäisi kilpailukykyyn, laadun sekä kestävä matkailun.

Ehdotuksia muille sidosryhmille

Unionin kansalaiset ja eurooppalaiset matkailijat

Alueiden komitea

4.26. katsoo, että eurooppalaisten matkailijoiden on oltava asianmukaisesti tietoisia kestävä kehityksen periaatteita noudattavien matkailijoiden oikeuksien ja velvollisuuksien peruskirjasta.

4.27. esittää matkailukohteille kehotuksen hankkia valmiudet puolustaa kestävä kehityksen periaatteita noudattavan matkailijan intressejä ja oikeuksia sekä ottaa käyttöön järjestelmä kyseisten matkailijoiden mielipiteiden kartoittamiseksi.

4.28. kehottaa matkailukohteita edistämään etenkin kestävä matkailuun liittyviä ominaisuuksiaan ja sitoumuksiaan.

4.29. ehdottaa, että edellä mainitut lausunnon kohdat sisällytetään nimenomaisesti Agenda 21:een liittyvien prosessien täytäntöönpanoa koskeviin menettelytapoihin tai kestävä kehitystä koskeviin matkailusuunnitelmiin.

Yksityisen sektorin yritykset ja työmarkkinaosa-puolet

Alueiden komitea

4.30. yhtyy kokonaisuudessaan tiedonannon kyseisessä kohdassa mainittuihin seikkoihin.

4.31. katsoo, että on edistettävä pk-yrityssektorin yhteensovittamista ja pk-yritysten johtajien ja työntekijöiden koulutusta sekä helpotettava kyseisten yritysten osallistumista päätöksentekoon ja mahdollisuuksia ottaa käyttöön laatujärjestelmiä.

4.32. ehdottaa, että yhteisötason toimiin sisällytetään etenkin Euroopan matkailukohteita ja kansallisia viranomaisia koskevat tavoitteet.

Julkisviranomaiset ja Euroopan matkailukohteet

Alueiden komitea

4.33. yhtyy kokonaisuudessaan tiedonannon tässä kohdin mainittuihin seikkoihin ja on tyytyväinen komission tapaan kehittää aihetta.

4.34. katsoo, että alue- ja paikallistason matkailuviranomaisilla on erinomainen tilaisuus hankkia valmiuksia ja osallistua kestävä matkailun kehittämiseen luomalla yhteisvaikutuksia ja yhteistoimintaa muiden hallintoviranomaisten kanssa kunkin alueen organisaatiomallin pohjalta haluttujen tavoitteiden saavuttamiseksi.

4.35. katsoo lisäksi, että kaikilla asianomaisilla alue- ja paikallisviranomaisilla on selkeä mahdollisuus sisällyttää kestävä matkailun näkökulma toimintaansa ja tavoitteisiinsa.

4.36. suhtautuu myönteisesti komission mainintaan kolmiktasopimuksista eri viranomaisten välisenä yhteistyövälineenä. Matkailuala voikin olla yksi kolmiktasopimusten soveltamiskenttä.

4.37. katsoo, että komission on toteutettava tehokkuusanalyysi, jotta sen nykyisen toimintatavan vahvistaminen kestävä matkailun edistämiseksi Euroopassa ei johda tehottomiin epäyhtenäisiin toimiin matkailukohteissa. Samalla on pidädyttävä asetetuissa moninaisissa tavoitteissa.

Kansainväliset järjestöt ja kansalliset hallitukset

Alueiden komitea

4.38. yhtyy täysin tiedonannossa tässä kohdin esitettyihin seikkoihin.

Kansalaisyhteiskunnan muodostamat ryhmät

4.39. yhtyy täysin kyseisessä kohdassa esitettyihin seikkoihin, mutta muistuttaa, että ryhmien ja koko kolmannen sektorin osallistuminen on mahdollista ainoastaan parantamalla valmiuksia eli kyseisten ryhmien todellista kykyä osallistua prosesseihin. Asiasta on tiedotettava tyhjentävästi ja seikkaperäisesti, ja tietojen on oltava kaikkien saatavilla, mikä puolestaan edellyttää asiaankuuluvia erityistoimia.

5. Päätelmät

Alueiden komitea

5.1. on tyytyväinen komission aikomukseen raportoida tiedonannon täytäntöönpanon edistymisestä neuvostolle ja muille EU:n toimielimille ja pohjustaa Euroopan matkailusta laadittavaa Agenda 21 -ohjelmaa. Komitea katsoo kuitenkin, että Euroopan matkailua koskevan Agenda 21 -toimintaohjelman yksityiskohtainen laadintatyö on saatava päätökseen viimeistään vuonna 2005.

5.2. katsoo, että AK:n on oltava yksi unionin elimistä, joille komissio raportoi.

Bryssel 21. huhtikuuta 2004

Alueiden komitean

puheenjohtaja

Peter STRAUB